

Gedachten over misbruik en mensenhandel naar aanleiding van het boek Ruth

door Boaz Johnson

In de Hebreeuwse Bijbel geven de boeken die volgen op Spreuken 31 voorbeelden van *eshet chayil*, een sterke vrouw. Voorbeelden hiervan vinden we in de boeken Job, Hooglied, Ruth, Klaagliederen, Prediker en Esther. Ik wil graag focussen op een van deze *eshet chayil*, namelijk Ruth.

De geschiedenis van Ruth begint met een hongersnood in het gebied van Betlehem, letterlijk *huis van brood*. Het is ironisch dat juist op die plek, die geacht werd een fysieke en spirituele bron van brood te zijn, de mensen honger moeten ervaren.

In Moab werden vrouwen slecht behandeld

Eén familie uit Betlehem vertrekt naar Moab, waar vrouwen slecht werden behandeld. Veel vrouwen uit de lagere klassen werden verkocht aan prostitutiecentra, die verbonden waren met de afgodendienst aan vruchtbaarheidsgoden en -godinnen. De geschiedenis van Ruth vertelt ons dat op die plaats de zonen van Elimelech worden meegetrokken in de culturele visie op vrouwen van de Moabieten en ze 'vrouwen uit Moab namen'.

In de vertalingen die we lezen, wordt hun daad vertaald met dat ze Moabitische vrouwen trouwden. De Hebreeuwse tekst moet echter worden gezien als dat ze de vrouwen met dwang namen, oftewel dat ze hen verkrachtten. De context suggereert dat ze stierven als gevolg van hun vreselijke daden tegen de Moabitische vrouwen.

Hoe Boaz met Ruth omgaat

Verderop in het verhaal zullen we ontdekken dat het woord dat gebruikt wordt als wanneer Boaz met Ruth trouwt *herscheppen* betekent. 'Boaz roept uit: Ik heb Ruth, de Moabitische, herscheppen om de naam van de doden op te wekken. Wij zijn hiervan getuigen. Moge de Heer de vrouw die in je huis zal komen maken als Rachel en Lea, die het huis van Israel hebben opgebouwd. Moge je een *chayil* zijn in Efrata.' (een parafrase naar Ruth 4:11).

Het staat in groot contrast met wat de zonen van Elimelech deden. Zij waren betrokken bij mensenhandel. Boaz daarentegen gaf aan zijn mannen het bevel om deze vrouw, die een vreemdelinge was (en daarom een prooi voor mensenhandel), te beschermen. Daarna loste hij haar en gaf haar een ereplaats in de poorten van de stad. Een plek waar historisch gezien de belangrijkste mannen en vrouwen van Israel zich vergaderden.

Een transformatie van slachtoffer naar sterke vrouw

De Hebreeuwse Bijbel doet door de volgorde de suggestie dat het belangrijkste doel van het boek Ruth is. Om op Ruth te focussen als een goed voorbeeld van de vrouw die in Spreuken 31 voorkomt. Meer dan eens wordt Ruth een *eshet chayil* genoemd. Het boek Ruth is het verhaal van de transformatie van een vrouw die seksueel misbruikt werd en ten prooi viel aan mensenhandel naar een sterke vrouw en *eshet chayil*.

Het Nieuwe Testament kent vele voorbeelden van het herstel van vrouwen in een ereplaats. De geschiedenis van het leven van Jezus in Mattheus begint heel krachtig met het naar voren brengen van vijf vrouwen: Tamar (Gen. 38), Rachab (Jozua 2), Ruth, de vrouw van Uria (2 Sam. 11,12) en Maria. Vier van deze vrouwen werden seksueel misbruikt en verhandeld door mannen met macht en autoriteit.

Ondanks het vreselijke leven dat deze vrouwen leefden, heft de Bijbel hen op tot de hoogste status; ze worden dragers van het Messiaanse zaad. Door dit te doen, verhoogt de Bijbel de status en naam van alle vrouwen die misbruikt en verhandeld werden als gevolg van het structurele kwaad in de menselijke geschiedenis.

Het leven van veel meisjes was vol bitterheid

De vijfde vrouw, Maria, groeide ook op te midden van meisjes die regelmatig verhandeld en misbruikt werden door Sadduceeën en Romeinse soldaten. Dit was de reden dat de meest gangbare naam Mirjam was, wat *bitter* betekent. Omdat het leven van het meisje wel vol bitterheid zou zijn als gevolg van seksueel misbruik en mensenhandel.

Toch werd één meisje, een maagd, op wonderbaarlijke wijze apart gezet om de Messias te dragen, de verlosser van de wereld. Ze was geen maagd omdat zij de enige was die puur was, ze was een maagd door de wonderlijke bewaring van één meisje. Maria, wordt op vele manieren een teken van hoop voor alle meisjes die overal ter wereld en door alle eeuwen heen werden misbruikt en verhandeld door de gevallen mensheid. Dat is nog eens een antwoord op het probleem van mensenhandel.

Jezus was zelf een 'mamzer' en had speciaal oog voor de positie van vrouwen

De Messias die uit Maria geboren werd, verhoogde de status van zoveel vrouwen die hij tegenkwam. Hij wist wat zijn eigen moeder had doorstaan. Zij werd uitgestoten door de zogenaamde hogere klassen, omdat ze een kind droeg buiten het huwelijk. Hij was zelf een 'mamzer', een term gereserveerd voor kinderen die uit verboden relaties werden geboren uit vrouwen die seksueel misbruikt waren door Romeinse soldaten. Tijdens zijn publieke optreden reikte Jezus, die het moeilijke leven van deze vrouwen kende, uit naar hen en herstelde hun waardigheid.

Een goed voorbeeld is Jezus' ontmoeting met de Samaritaanse vrouw bij de bron in Johannes 4. Jezus wist dat Samaritaanse vrouwen veel vaker werden misbruikt dan Joodse vrouwen. Ze werden beschouwd als het laagste van het laagste in de Jezus omringende maatschappij. Ze werden constant en systematisch uitgebuit en misbruikt, alleen om het feit dat ze Samaritanen waren.

Jezus geneest haar en verhoogt haar

Tijdens het gesprek dat Jezus met haar heeft, vraagt hij haar, op een treffend moment om 'haar man te roepen'. Ze haalt haar schouders op en zegt 'Ik heb geen man.' Jezus zegt tegen haar: 'Ik weet wat je hebt doorgemaakt en dat je echt geen man hebt. Al die andere vijf hebben je misbruikt en lastiggevallen. Degene waar je nu mee bent, is niet echt je man.' (Joh. 4:17-18, geparafraseerd).

Aan deze vrouw die zoveel had geleden onder het structurele kwaad tegen vrouwen bood hij het water des levens aan, het water dat haar diepste wonden kon helen. De rest van de geschiedenis is een krachtig voorbeeld hoe Jezus een verhandelde vrouw geneest en verhoogt. Ze keert terug naar haar woonplaats en het hele dorp luistert naar haar woorden. Deze vrouw die een buit was geworden voor mensenhandel en seksueel was misbruikt, werd plotseling een *eshet chayil*, een sterke vrouw.

Het sterkste en krachtigste antwoord op mensenhandel

De hele Bijbel vertelt het ene na het andere verhaal over de transformatie van de status van vrouwen in de samenleving. Het begint al met een zeer sterke plaats voor de vrouw. Ze is maar geen hulpje voor de man, maar een door God gezonden redder, *ezer kenegdo*.

Het is tragisch dat door de hele geschiedenis heen slechte mannen de originele identiteit als sterke helper kapot hebben gemaakt door vrouwen te verhandelen en seksueel te misbruiken. Toch herschept de Bijbel deze identiteit op krachtige manieren. De Bijbel herstelt hen in hun geschapen identiteit van

eshet chayil: emotioneel, fysiek, spiritueel en mentaal sterke vrouwen. Ze zijn geschapen als reddersfiguren voor de mensheid. Dit is het sterkste en krachtigste antwoord op het probleem van mensenhandel.

Deze blog verscheen eerder op patheos.com en is voor Tear vertaald door Martina Fraanje.